

Stanovisko Výboru regionů – EU jako globální partner pro rozvoj: jak urychlit pokrok směrem k dosažení rozvojových cílů tisíciletí

(2009/C 76/06)

VÝBOR REGIONŮ

- vítá, že si Komise stále více uvědomuje, že místní orgány „vyjadřují stále větší přání přispívat k rozvoji a aktivně se na něm podílet“, ale zdůrazňuje, že místní a regionální orgány nejsou na tomto poli nováčky; již celá desetiletí jsou činné a mají odhodlání a zájem se aktivně zapojit do rozvojové spolupráce, jejího financování a reformy;
- připomíná potřebu zařídit „burzu“ (elektronický internetový portál) pro ty místní a regionální orgány, jež se aktivně podílejí na decentralizované spolupráci, založenou na systému stanoveném na místní a regionální úrovni. Usnadní zejména výměnu informací mezi evropskými místními a regionálními orgány, které působí v oblasti rozvojové spolupráce, a umožní zajistit soulad mezi projekty místních a regionálních orgánů v Evropě a v rozvojových zemích. To by umožnilo rozvíjet projekty decentralizované spolupráce a lépe je koordinovat, dosáhnout součinnosti a zamezit duplikaci; v tomto ohledu vítá spolupráci s GR pro rozvoj;
- upozorňuje na skutečnost, že mnohé místní a regionální orgány v EU mají díky rozvojové spolupráci vazby na své protějšky v rozvojových zemích, a tudíž velmi dobře znají danou problematiku, zejména v oblastech jako je školství, zdravotnictví, komunální služby (vodohospodářství a nakládání s odpady), drobný rybolov a akvakultura, infrastruktura, doprava, komunikace, životní prostředí, rozvoj venkova, regionální hospodářský rozvoj, podpora rozvoje místních struktur a politická decentralizace;
- poukazuje na to, že snahy o zvýšení účinnosti a konzistentnosti rozvojové politiky musí vzít v potaz zapojení místních a regionálních orgánů v zemích, jež jsou příjemci pomoci.

Zpravodajka: Heini UTUNEN (FI/ALDE), radní města Jyväskylä

Odkaz

EU jako globální partner pro rozvoj – Jak urychlit pokrok směrem k dosažení rozvojových cílů tisíciletí
KOM(2008) 177 v konečném znění

I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

VÝBOR REGIONŮ

Obecné připomínky

1. vítá sdělení Komise, jelikož rozvojová politika je naléhavě zapotřebí pro boj proti chudobě na celém světě i jejím příčinám a pro dosažení rovnosti. Evropa se nemůže izolovat od problémů ve zbytku světa;

2. doufá, že rok 2008 bude představovat mezník v úsilí EU o rozvoj, jehož cílem je učinit z rozvojových cílů tisíciletí politickou prioritou;

3. s obavami sleduje, že objem evropské rozvojové pomoci se již druhý rok po sobě snižuje a že pouze několik málo zemí (např. Nizozemsko, Švédsko a Dánsko) plní mezinárodní závazek, pokud jde o výši poskytované pomoci;

4. dále vyjadřuje politování na tím, že výše pomoci, kterou Evropská unie poskytuje, je nejen příliš nízká, ale není ani dostatečně účinná;

5. považuje toto sdělení za velice důležité pro místní a regionální orgány a vítá proto uznání Komise, že EU musí zaujmout inkluzivní přístup zahrnující místní samosprávy a občanskou společnost, a to jak v Evropě, tak v rozvojových zemích;

6. vítá, že si Komise stále více uvědomuje, že místní orgány „vyjadřují stále větší přání přispívat k rozvoji a aktivně se na něm podílet“, ale zdůrazňuje, že místní a regionální orgány nejsou na tomto poli nováčky; již celá desetiletí jsou činorodé a mají odhodlání a zájem se aktivně zapojit do rozvojové spolupráce, jejího financování a jeho reformy. Poukazuje na skutečnost, že některé evropské územní celky a regiony již poskytují přiměřený příspěvek k plnění cíle, jímž je vynaložit na rozvojovou spolupráci 0,7 % hrubého národního důchodu;

7. je potěšen plodnou spoluprací Výboru regionů a Komise, jež svědčí o rostoucím uznání úlohy Výboru regionů a místních a regionálních orgánů v oblasti rozvojové politiky. Místní

a regionální orgány by měly být považovány za důležité partnery, kteří se podílejí na rozvojové politice EU;

8. připomíná zásadu, že rozhodujícím faktorem pro úspěch rozvojové politiky je řádná správa věcí veřejných a jejím klíčovým aspektem je pak vědomí, že nejlepší rozhodnutí jsou přijímána na úrovni co nejbližší občanům;

9. uznává význam rozpočtové a odvětvové pomoci, především pro ty nejchudší země, nicméně naléhavě vyzývá, aby byl vytvořen mechanismus pro vztahy ústřední vlády a subjektů občanské společnosti, díky němuž by bylo možno vytvořit novou kulturu využívání pomoci. Tento mechanismus by mohl mít podobu systému na úrovni místních a regionálních orgánů a vytvořil by tak pojiťko mezi rozvojovou pomocí ústřední vlády a tou, již poskytuje občanská společnost;

10. konstatuje, že užší a účinnější partnerství evropských aktérů by zajistilo, aby se přijatá opatření doplňovala a byla strategicky udržitelná, zejména v souvislosti s řízením pomoci;

11. vyzývá Komisi, aby kladla prioritní důraz na zahrnutí Evropského rozvojového fondu (ERF) do rozpočtu Společenství a zajistila jeho koordinaci s Evropským fondem pro regionální rozvoj (EFRR) v rámci rozšířené evropské politiky sousedství s cílem zlepšit koordinaci úsilí vyvíjeného Evropskou unií v rámci politik rozvojové spolupráce;

Konkrétní připomínky

12. vítá, že Komise uznává, že pro dosažení rozvojových cílů tisíciletí musí EU zaujmout přístup, jenž bude motivovat k zapojení, a že vyzývá místní a regionální orgány a občanskou společnost, aby se zapojily do rozvojové politiky jak v Evropě, tak v rozvojových zemích;

13. požaduje, aby místní a regionální samosprávy a organizace občanské společnosti byly považovány za plnohodnotné partnery, neboť každý z nich má v souvislosti s úsilím o rozvoj důležitou, nicméně odlišnou, úlohu a význam, a aby jednaly koordinovaně, výkonně a účinně, tak aby se jejich činnosti vzájemně doplňovaly, transparentně a participativně;

14. připomíná potřebu zařídit „burzu“ (elektronický internetový portál) pro ty místní a regionální orgány, jež se aktivně podílejí na decentralizované spolupráci, založenou na systému stanoveném na místní a regionální úrovni. Uspadní zejména výměnu informací mezi evropskými místními a regionálními orgány, které působí v oblasti rozvojové spolupráce, a umožní zajistit soulad mezi projekty místních a regionálních orgánů v Evropě a v rozvojových zemích. To by umožnilo rozvíjet projekty decentralizované spolupráce a lépe je koordinovat, dosáhnout součinnosti a zamezit duplikaci; v tomto ohledu vítá spolupráci s GR pro rozvoj;

15. vítá, že Rada evropských obcí a regionů (CEMR) vytvořila internetový portál pro místní orgány, jež jim má pomáhat při hledání partnerských měst v Evropě. Zároveň vítá rozšíření tohoto portálu věnovaného partnerské spolupráci, který CEMR spravuje a jež umožňuje navázat partnerskou spolupráci mezi evropskými obcemi a obcemi v rozvojových zemích. Výbor by měl aktivitu CEMR konsolidovat a podpořit.

II. MÍSTNÍ A REGIONÁLNÍ PERSPEKTIVA

VÝBOR REGIONŮ

Evropští aktéři

16. zdůrazňuje, že všichni Evropané, včetně veřejných orgánů, soukromého sektoru a jednotlivých občanů, musí nést společně zodpovědnost za otázky celosvětového rozvoje;

17. konstatuje, že ačkoli – v závislosti na daném členském státě – nemají nutně všechny úrovně místní a regionální samosprávy pravomoc v oblasti rozvojové spolupráce, je zapotřebí nést zodpovědnost za problematiku rozvoje na evropské úrovni společně. Rozvojová spolupráce musí být tak či onak součástí činnosti místních a regionálních orgánů, i když ne přímo v podobě projektů finanční pomoci s partnery z rozvojových zemí. Způsoby, jak toho dosáhnout, by mohly být představeny na zvláštním výměnném fóru;

18. z pohledu místních a regionálních orgánů považuje za pozitivní, že Komise uznává potřebu zapojit tyto orgány do rozvojové spolupráce, a především z tohoto důvodu vítá toto sdělení Komise;

19. upozorňuje na skutečnost, že mnohé místní a regionální orgány v EU mají díky rozvojové spolupráci vazby na své protějšky v rozvojových zemích, a tudíž velmi dobře znají danou problematiku, zejména v oblastech jako je školství, zdravotnictví, komunální služby (vodohospodářství a nakládání s odpady), drobný rybolov a akvakultura, infrastruktura,

doprava, komunikace, životní prostředí, rozvoj venkova, regionální hospodářský rozvoj, podpora rozvoje místních struktur a politická decentralizace;

20. je toho názoru, že prostřednictvím těchto projektů získají místní a regionální orgány legitimitu, odborné znalosti a zkušenosti v těch oblastech, jež jsou obzvláště důležité pro hospodářský a sociální pokrok rozvojových zemí, a že je proto životně důležité, aby jim byla v rozvojové politice vymezena důležitější úloha a bylo využito jejich zkušeností;

21. upozorňuje, že v mnoha členských státech mají místní a regionální orgány ze zákona pravomoc zapojit se na základě decentralizované spolupráce do národní rozvojové politiky. Proto je lze vnímat jako přímé aktéry rozvojové politiky a vnějších vztahů EU;

22. poukazuje na výhody decentralizované spolupráce a upozorňuje na potřebu ji podporovat, neboť mnoho místních a regionálních orgánů přímo financuje a provádí rozvojovou politiku. Mají tedy komplementární úlohu a jejich zásluhou je rozvojová politika více konzistentní;

23. zdůrazňuje, že obce a regiony by rády posílily svou účast založenou na partnerství a znalostech problematiky tím, že zaměřily své úsilí především na ty oblasti, jež spadají do oblasti působnosti místních a regionálních orgánů. Budou také spolupracovat se sociálními partnery z oblasti rozvojové spolupráce na zvyšování povědomí občanů o solidaritě s rozvojovými zeměmi;

24. domnívá se, že úloha místních a regionálních orgánů umožňuje – s ohledem na jejich blízkost k občanům a zásadě subsidiarity – víceúrovňovou perspektivu jako součást národní, evropské a celosvětové rozvojové politiky, pomáhá zajistit účinnost pomoci a dále tuto účinnost zvyšuje;

25. vyzdvihuje důležitou úlohu, kterou mohou hrát místní a regionální orgány nejbližších regionů jakožto partneři s výsadním postavením v rámci rozvoje politik spolupráce EU se sousedními třetími zeměmi; tyto regiony jsou navíc jakousi laboratoří pro realizaci projektů vyžadujících vhodnou koordinaci Evropského rozvojového fondu (ERF) a Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR);

Aktéři z třetích zemí

26. poukazuje na to, že snahy o zvýšení účinnosti a konzistentnosti rozvojové politiky musí vzít v potaz zapojení místních a regionálních orgánů v zemích, jež jsou příjemci pomoci;

27. zdůrazňuje, že odpovědnost na místní úrovni a decentralizace by měly být hlavními zásadami v souvislosti s rozvojovým úsilím a politikou;

28. je zastáncem přístupu, jenž by místním a regionálním samosprávám v Evropě a v rozvojových zemích umožnil lépe podporovat zúčastněné strany a aktéry, jež se podílejí na rozvojové politice;

29. souhlasí s názorem, že demokracie neznamena pouze svobodnou volbu, ale je založená na každodenním životě – odráží hospodářský a sociální rozvoj, v němž místní a regionální samosprávy hrají klíčovou roli;

30. upozorňuje, že přínos místních regionálních orgánů je zvláště patrný z jejich úlohy, kterou je, v ideálním případě, nastolit demokracii a řádnou správu věcí veřejných a podporovat decentralizovaný systém veřejné správy;

31. zdůrazňuje, že zástupci místních a regionálních orgánů v Evropě nepracují pouze se svými protějšky z jihu, ale také se zbytkem občanské společnosti;

32. upozorňuje na problémy, jež jsou způsobeny tím, že pomoc je závislá na jednostranně zaměřeném systému řízeném shora, což je nejběžnější způsob, který při poskytování pomoci

využívá i Evropská komise. Chybí skutečné partnerství a účast místní úrovně a organizací, jež ji zastupují (sdružení místních a regionálních orgánů), což znamená, že financování není efektivní na místní úrovni. Stejně tak pomoc, kterou poskytují nevládní organizace a jež má převážně lokální charakter, nemá nutně vliv na veřejné orgány, územní samosprávy a institucionální mechanismy, což dále narušuje dlouhodobý dopad a účinnost pomoci;

33. má za to, že systém řízení shora nevede k odpovídajícímu zapojení místních a regionálních orgánů a těch správných lidí, ani neumožňuje rozdílné přístupy a záběr. Z toho důvodu je zapotřebí vytvořit pojitko mezi ústřední vládou a nejnižší organizační úrovní. V řadě rozvojových zemí, které jsou příjemci pomoci, by místní samosprávy a jejich podpora mohly nabídnout konkrétní řešení, jež musí být samozřejmě využívána v závislosti na povaze jednotlivých případů;

34. je přesvědčený, že poskytování rozvojové pomoci různým orgánům země určení by mohlo v mnoha případech vést k transparentnější a udržitelnější správě věcí veřejných. Při tom je rovněž obzvláště nutné, aby náklady pro poskytovatele pomoci byly udrženy v přijatelných mezích.

V Bruselu dne 26. listopadu 2008

předseda
Výboru regionů
Luc VAN DEN BRANDE